

Bijlage Toelichting aandachtspunten Havenvisie 2050

Er staan belangrijke aanknopingspunten in de Havenvisie 2050 voor de transitieopgaven voor het gebied waar we samen met u, de regiopartners en het Rijk aan werken binnen NOVEX Rotterdamse haven. Tegelijkertijd missen we onderdelen waaruit blijkt hoe de haven van Rotterdam de komende vijftientig jaar gaat bijdragen aan bredere maatschappelijke opgaven:

Dilemma's en keuzes

- Over het eindbeeld dat de Havenvisie 2050 (kernvisie) neerzet zijn alle partijen het wel eens. De verschillen ontstaan zodra wordt gesproken over de uitwerking van deze ambities in het onderdeel 'Op weg naar 2050'. Een voorbeeld: iedereen is het eens met de stelling het juiste bedrijf op de juiste plek, maar over wat precies de juiste plek is, bestaat geen gedeeld beeld.
- En is er in de visie voldoende aandacht voor de realisatie van lange termijn economische/maatschappelijke doelen versus korte termijn interventies uitgaande van de huidige vraagstukken in de industrie? Impliciet wordt gekozen voor het en-en scenario, oude en nieuwe economie bestaan naast elkaar, een scenario ombouw ontbreekt. In het stuk worden dilemma's niet expliciet benoemd en wordt geen focus aangebracht.
- Ruimte is schaars. Er zijn harde keuzes voor de toekomst nodig. Dat zal bij de verdere uitwerking van de transitieopgaven voor het gebied, binnen NOVEX Rotterdamse Haven, wel nodig zijn.
- Daarbij is het van belang dat we ons niet volledig laten leiden door de huidige geopolitieke situatie, investeringsklimaat en economie. We mogen lange termijn doelen als een duurzame circulaire industrie niet uit het oog verliezen als belangrijke haven in West-Europa. Dat vraagt om focus, gezamenlijke keuzes en inzet (geld, ruimte) voor de lange termijn. Het zou mooi zijn als we verder vooruitkijken en een meer offensieve benadering (inclusief scherpe keuzes) kunnen volgen.

Meer specifiek zien wij de volgende aandachtspunten:

Verbinding met de regio:

Er ligt een noodzaak om de haven toekomstbestendig te maken en sterker te verbinden met de regio. Die laatste dimensie is nog onvoldoende uitgewerkt in de visie. In de aanloop en het tot stand komen van de havenvisie draaide het vooral om de economische en strategische positie van de haven en lag de nadruk sterk op groei zonder expliciete keuzes te maken. Gezien de beperkingen in ruimte in het gebied zou het uitgangspunt voor de havenvisie ook transitie gerichte groei kunnen zijn: faciliteren van datgene wat effectief is voor de benodigde transitie, voorrang voor bepaalde functies, beter benutten van beschikbare ruimte en infrastructuur en

randvoorwaarden voor sturing. In ons omgevingsbeleid streven we naar een afweging vanuit een breder welvaartsperspectief: Meer maatschappelijk toegevoegde waarde en groei gericht op een toekomstbestendige circulaire, schone, gezonde, veilige economie en minder druk op de leefomgeving.

Bereikbaarheid:

Voor de bereikbaarheid van het gebied wordt gefocust op het zorgvuldig inpassen van nieuwe wegen en andere modaliteiten. We missen de mogelijkheden voor het beter benutten van het aanwezige spoor (en extra investeringen in) en waterwegen (zolang het waterpeil betrouwbaar is) in de visie. Als provincie zetten wij juist in op het beter benutten van aanwezige infrastructuur. En we zetten in op een *modal shift* van weg naar water en spoor.

Werklocaties:

‘Er wordt gestuurd op het vestigen van het juiste bedrijf op de juiste plaats en intensivering van de haven en regionale bedrijventerreinen.’ De havenvisie lijkt daarmee een claim te leggen op werklocaties in de regio om de transitie in de haven mogelijk te maken. Dit terwijl het Haven Industrieel Complex juist een belangrijke locatie is voor bijvoorbeeld de transitie naar een circulaire industrie. Daarnaast is het de vraag hoe deze claim op de regio past binnen het beleid van de partners in de regio en de provincie.

Ruimtevrage:

De verschillende opgaven voor het gebied vragen om integrale keuzes en afwegingen. De havenvisie benadrukt steeds dat er meer vraag naar ruimte ontstaat. Dit gaat voorbij aan de vraag hoe de beschikbare ruimte anders of beter kan worden benut. Er kunnen kansen worden geïdentificeerd om deze schaarste in ruimte en vraagstukken als beschikbaarheid van zoet water, juist te benutten om de transitie te versnellen. De provincie Zuid-Holland zet in op gerichte groei en heeft daarnaast in haar Ruimtelijk Economische Visie 2025-2050 aandacht voor het concept *license-to-operate*.

Balans met de leefomgeving:

De visie gaat uit van een haven in balans met de leefomgeving. De nadruk lijkt echter voornamelijk te liggen op de opgave om samen met alle partners de benodigde milieuruimte te vinden. Milieuregels (stikstof) worden genoemd als oorzaak voor het verslechterende investeringsklimaat, waarbij voorbij lijkt te worden gegaan aan de huidige geopolitieke ontwikkelingen en de daaruit voortkomende bedrijfseconomische afwegingen. Mogelijkheden om de transformatie van de haven te benutten om de druk op de leefomgeving te verminderen blijven onderbelicht.

Water:

In de havenvisie worden diverse wateropgaven benoemd, onder meer in relatie tot het Deltaprogramma Drechtsteden. Maar de nieuwste inzichten daarover zijn nog niet

meegenomen. In de visie staat centraal dat de weerbaarheid van de haven tegen wateroverlast, watertekort en waterveiligheid tot 2050 op orde is. Gevoel voor urgentie van de rol die de haven zelf kan spelen in de nationale watervraagstukken en wat er na 2050 op de haven afkomt ontbreekt. De mogelijkheden die de transformatie van de haven biedt om bijvoorbeeld in te zetten op het verminderen van het zoetwatergebruik of op het vertragen van zoetwaterafvoer van de rivieren richting zee, ontbreken in de visie.

Brede welvaart:

De balans tussen maatschappelijke kosten voor specifieke groepen en leefomgevingskwaliteit en de welvaart (BRP) die de haven genereert, is voor Zuid-Holland een belangrijk aspect. We scoren hier al enige tijd niet goed. Niet alleen omwille van passend opgeleide mensen die ook echt in de haven willen werken, maar juist ook gedacht vanuit een bredere *license-to-operate* en meer bijdragen aan publiek belang en een brede welvaart.